

Motion till riksdagen 2021/22:4474

av **Camilla Brodin m.fl. (KD)**

med anledning av prop. 2021/22:150 Förbud mot utvinning av kol, olja och naturgas och skärpta regler för utvinning i alunskiffer

---

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen avslår propositionen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med ett lagförslag som inte hämmar möjligheten att utvinna innovationskritiska mineral, som värnar den svenska gruvindustrins konkurrenskraft och stärker vårt lands beredskapsmässiga säkerhet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

Föreliggande proposition säger sig sikta på att driva på klimatomställningen, och mot denna bakgrund föreslås det ändringar i miljöbalken och minerallagen som innebär ett förbud mot utvinning av stenkol, brunkol, råolja, skifferolja och naturgas på motsvarande sätt som har gjorts med uran. Regeringen lämnar även förslag som syftar till att skärpa regelverket för utvinning i alunskiffer.

Kristdemokraterna arbetar för att Sverige ska bli fossilfritt så fort det är praktiskt möjligt och vi anser att det är rimligt att klimatutmaningen får en övergripande påverkan på väldigt många olika områden. Men det är samtidigt viktigt att agera på ett sådant sätt att vi inte suboptimerar genom att fatta beslut som i det korta perspektivet verkar enkla och självklara men som i ett längre perspektiv kan innebära mer skada än nytta.

Regeringens förslag påminner om det uranföret som infördes 2018. Då skrev regeringen att man inte hade för avsikt att låta beslutet påverka utvinning av andra mineral och att man avsåg att följa utvecklingen gällande behovet av innovationskritiska

mineraler som är nödvändiga för att utveckla grön energi, ny miljöteknik och miljöinnovationer. Man sade också att en mer omfattande utvärdering skulle ske senast fem år efter lagens införande.

Det har inte hunnit gå fem år och därför ska vi ännu inte påstå att regeringen har misslyckats med denna utvärdering men vi anser att vi hade fog för vår tveksamhet som då mynnade ut i ett avslagsyrkande på propositionen 2017/18:212 Förbud mot utvinning av uran.

Exempelvis erfarenheterna från Jämtland där ett projekt som syftade till att utvinna vanadin gick i stöpet visar att våra farhågor av allt att döma var välgrundade. Bolaget Aura Energy gjorde bedömningen att kostnaderna för att hantera uran som avfall i stället för att hantera det som biprodukt ledde till att det inte gick att få lönsamhet i projektet. Detta var ett olyckligt slut både för vår miljö, vårt välstånd och vårt rykte som gruvnation.

Kristdemokraterna anser att Sverige måste ta ett större ansvar för innovationskritiska mineral. Inte bara för vår egen försörjning, utan som en del av den gemensamma marknaden inom EU. Vi är i för stor utsträckning beroende av import från länder som går att kritisera utifrån aspekter som miljö och mänskliga rättigheter.

Särskilt mot den akuta situation som har uppstått som en konsekvens av Rysslands invasion av Ukraina måste vi ta det beredskapsmässiga perspektivet på ett större allvar.

Det skarpa lagförslag som regeringen för fram riskerar att försvåra utvinningen av flera metaller och mineral som är viktiga för klimatomställningen och en fortsatt god välfärd. Det gäller exempelvis vanadin, kobolt och nickel som är viktiga batteri- och legeringsmetaller. Erfarenheterna från lagen om förbud mot utvinning av uran avskräcker oss från att fatta beslut om ännu fler förbud.

Att verksamhetsutövaren inte längre skulle kunna tillgodogöra sig kol, olja, eller gas som biprodukt utan i stället tvingas hantera dessa produkter som avfall ökar miljörisker med utvinningsavfallet och kommer även att leda till högre kostnader för att hantera det som skulle räknas som avfall. Utfallet blir då ofrånkomligen att lönsamheten skadas kraftigt. Regeringens förslag kommer således att försvåra utvinning av innovationskritiska metaller som är nödvändiga för klimatomställningen. Slutraden blir att vi inte vinner något miljömässigt och dessutom sitter vi kvar i samma svaga sits beredskapsmässigt.

Givet att vi vill verka för att Sverige ska arbeta för att bli fossilfria ser vi värdet av att göra en översyn av vår lagstiftning när det gäller såväl kol, olja och naturgas som alunskiffer, men de föreslagna förändringarna anser vi skapar fler problem än de löser. Därför uppmanar vi regeringen att återkomma med ett nytt lagförslag som inte hämmar möjligheten att utvinna innovationskritiska mineraler, som värnar den svenska gruvindustrins konkurrenskraft och stärker vårt lands beredskapsmässiga säkerhet.

Camilla Brodin (KD)

Larry Söder (KD)

Magnus Jacobsson (KD)

Magnus Oscarsson (KD)

Kjell-Arne Ottosson (KD)